

<http://dx.doi.org/10.16926/zc.2020.46.15>

Beata URBANOWICZ

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

JM. Rektor UJD Prof. Anna Danuta Wypych-Gawrońska – Honorowym Członkiem Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego

<http://czestochowskie24.pl/czestochowa/rektor-ujd-honorowym-czlonkiem-czestochowskiego-towarzystwa-naukowego/> [dostęp 28.08.2020]

Częstochowskie Towarzystwo Naukowe zorganizowało 25 listopada 2019 roku uroczyste zebranie w miejskim Ratuszu, które poświęcono nadaniu prof. Annie Wypych-Gawrońskiej, rektor Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, tytułu honorowego członka CzTN.

W związku z tym mam miły obowiązek krótkiego zaprezentowania aktywności naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej Pani Profesor.

Anna Danuta Wypych-Gawrońska urodziła się w Częstochowie, jest kulturoznawcą, literaturoznawcą, nauczycielem akademickim, profesorem nauk humanistycznych i rektorem Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie.

W tych trzech wzajemnie dopełniających się obszarach, a więc naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym, pragnę przedstawić sylwetkę Pani Rektor.

Na początku swojej drogi naukowej umiejętnie łączyła zainteresowania muzyczne z klasycznym wykształceniem humanistycznym, gdyż rozpoczęła naukę w szkole podstawowej i szkole muzycznej I stopnia. Następnie kontynuowała ją w liceum ogólnokształcącym oraz na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, jednocześnie ukończyła szkołę muzyczną II stopnia w Częstochowie, w klasie fortepianu prof. Ludomiry Grądzkiej, otrzymując tytuł muzyka instrumentalisty w zakresie specjalizacji gry na fortepianie. W 1989 r. ukończyła z wyróżnieniem studia uniwersyteckie i uzyskała tytuł magistra kulturoznawstwa, specjalność teatrologia, na podstawie pracy magisterskiej przygotowanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Eleonory Udalskiej.

W kolejnych latach swój rozwój naukowy związała z Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie doktoryzowała się i habilitowała w dyscyplinie literaturoznawstwo. W związku z tym w 1996 r. uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo, na podstawie rozprawy pt. *Lwowski teatr operowy i operetkowy w latach 1872–1918*, napisanej pod kierunkiem prof. dra hab. Jana Michalika. Rozprawa doktorska ukazała się drukiem w prestiżowym Wydawnictwie Universitas w 1999 r., a w kolejnym roku została uznana przez Sekcję Krytyków Teatralnych Polskiego Ośrodka Międzynarodowego Instytutu Teatralnego za „Teatralną Książkę Roku”.

W konsekwencji dalszej realizacji swoich badań naukowych w 2007 r. otrzymała stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie literaturoznawstwo na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, na podstawie monografii *Warszawski teatr operowy w latach 1832–1880*. W 2018 r. została uhonorowana tytułem profesora nauk humanistycznych. Jak wskazuje dorobek naukowy, profesor Gawrońska specjalizuje się w historii teatru. Prowadzi badania o charakterze interdyscyplinarnym. Jest autorką około 80 publikacji, w tym 5 monografii, między innymi: (*Lwowski teatr operowy i operetkowy w latach 1872–1918*, *Literatura w operze. Adaptacje dramatyczno-muzyczne utworów literackich w Polsce do roku 1918*, *Warszawski teatr operowy w latach 1832–1880*, *Warszawski teatr operowy i operetkowy w latach 1880–1915*, *Muzyka w polskim teatrze dramatycznym do 1918 roku*). Jest także współredaktorką prac naukowych oraz autorką kilkudziesięciu publikacji w czasopismach i tomach konferencyjnych, a także biogramów w *Polskim słowniku biograficznym*. Dopełnieniem prac badawczych są publikacje poświęcone kulturze i literaturze Częstochowy i regionu, współor-

ganizowała też konferencje poświęcone tej tematyce, w efekcie których powstały publikacje dotyczące literatury i kultury miasta, Haliny Poświatowskiej czy Iwona Galla, co pozwoliło Profesor Gawrońskiej na trwale wpisać się w krajo-
braz kulturowy naszej „małej ojczyzny” – Częstochowy.

Tak oto sama nakreśliła swoje obszary badań naukowych:

Moje zainteresowania badawcze wynikają z wykształcenia humanistycznego i muzycznego – wykorzystuję je w pracach nad historią teatru muzycznego, przede wszystkim teatru operowego i operetkowego, ale także zjawisk muzyczności w teatrze dramatycznym. Trzy opublikowane przeze mnie monografie poświęcone historii teatru operowego i operetkowego we Lwowie oraz teatru operowego i operetkowego w Warszawie dotyczyły scen muzycznych istniejących na ziemiach polskich do 1918 roku. W teatrze cenię przede wszystkim wrażliwość tej sztuki na otaczającą rzeczywistość – teatr był i jest instrumentem bardzo szybko reagującym na świat i artystycznie go wyrażającym. W historii teatru widzę zarówno narzędzie z obszaru teatrologii, jak i kulturoznawstwa, pozwalające wszechstronnie poznać kulturę epoki. Pisanie o teatrze prowadzi mnie w kierunku badań interdyscyplinarnych i komparatystycznych.

Jak wynika z badań nad dorobkiem Pani profesor, oprócz kontekstów literackich i kulturowych w monografiach dotyczących działalności teatrów warszawskich i lwowskich można doszukać się również dopełniających całości obrazu wątków i motywów historycznych, ponieważ wskazano, że: „Działalność lwowskiego teatru operowego i operetkowego w latach 1872–1918 wypełniała ogromną lukę w kulturze muzyczno-teatralnej ziem polskich w czasach niewoli”, a w kolejnej publikacji *Literatura w Operze* Profesor Gawrońska napisała: „Recepcja sceniczna operowych adaptacji literatury miała dla ówczesnych Polaków narodowe i symboliczne znaczenie”.

W działalności naukowej stale współpracuje z regionalnymi, krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi, do których należą między innymi: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie i Akademia Muzyczna we Lwowie, a ponadto Uniwersytet w Sztokholmie i Uniwersytet w Wiedniu. Pomimo tak rozległej działalności międzynarodowej bardzo ceni sobie również współpracę z regionalnymi i samorządowymi instytucjami kultury, przede wszystkim z Teatrem Dramatycznym im. Adama Mickiewicza w Częstochowie, Muzeum Częstochowskim, Biblioteką Publiczną im. Władysława Biegańskiego w Częstochowie, Samorządowym Ośrodkiem Doskonalenia w Częstochowie.

Profesor Gawrońska jest także aktywnym uczestnikiem życia naukowego zarówno w kraju, jak i poza jego granicami. Bierze udział w pracach kilku towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych, Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza Oddział w Częstochowie oraz Société Internationale D’histoire Comparée Du Théâtre, De L’opéra Et Du Ballet z siedzibą w Sorbonie w Paryżu.

Profesor Gawrońska była kierownikiem trzech projektów badawczych realizowanych w ramach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodo-

wego Centrum Nauki. Efektem pracy naukowej i realizowanych projektów były monografie oraz publikacje w czasopismach („Pamiętniku Teatralnym”, „Muzyce”, „Res Facta Nova”) i w książkach pokonferencyjnych.

Jej ustalenia badawcze i naukowe są wykorzystywane w procesie nauczania, dlatego też koordynuje zajęcia dydaktyczne z zakresu polskiego i europejskiego dziedzictwa kulturowego, wiedzy o teatrze, czytania teatru oraz adaptacji teatralnych utworów literackich. Szczególnie ceni sobie współpracę naukową ze studentami i doktorantami, w tym m.in. przy organizacji konferencji naukowych, wspólnych publikacjach naukowych oraz promocji rozpraw doktorskich. Pod Jej kierunkiem powstały prace autorstwa Agnieszki Pobratyn i Joanny Macherzyńskiej, dotyczące zagadnień związanych z teatrem.

Profesor Anna Wypych Gawrońska pełniła i pełni szereg odpowiedzialnych funkcji we władzach Uczelni. W roku 2006 została zastępcą dyrektora ds. nauki Instytutu Filologii Polskiej, w kadencji 2008–2012 pełniła funkcję prodziekana ds. nauki Wydziału Filologiczno-Historycznego, od roku 2012 prorektora ds. rozwoju, od 2016 roku pełni do chwili obecnej funkcję rektora. Pani profesor jest pierwszą kobietą na stanowisku rektora w 45-letniej historii Uczelni. Po powierzeniu jej tego zaszczytnego stanowiska Pani rektor powiedziała:

W czasie kadencji będę dążyć do przekształcenia Akademii w uniwersytet. Jest to zadanie wytyczone wiele lat temu i dzięki wysiłkowi całej społeczności akademickiej nasza Uczelnia jest dziś bardzo blisko tego celu. Niezależnie jednak od momentu przekształcenia, podstawowym zadaniem na kolejne lata i na najbliższą kadencję będzie stały i konsekwentny rozwój Uczelni, prowadzącej badania naukowe i dydaktykę na jak najwyższym poziomie, wyraźniej identyfikującej najsilniejsze obszary swojej działalności oraz budującej bardzo dobry wizerunek szkoły wyższej w otoczeniu społeczno-gospodarczym.

Zamierzenia Pani Rektor, dotyczące przekształcenia Akademii w Uniwersytet, zostały zrealizowane już 1 czerwca 2018 roku, kiedy to powstał Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie.

Prywatnie Pani Rektor najwyżej sobie ceni czas spędzony z rodziną i przyjaciółmi, a jej osobiste pasje to teatr i muzyka, jest zatem w tej nielicznej szczęśliwej grupie ludzi, dla których pasja jest pracą, a praca pasją.